

Ell Horn til Audubon og „hyrdebe-
sværg“ sammen med sine mange
Drenge. Men det var først fra 1894
jeg lærte ham nærmere at kende.
Men i de 21 Aar, der er gaaet
siden den Tid, har han været mig
en trofast Ven i alle Maader, og
som haadan ønsker jeg at skrive om
ham her.

Willads Schmidt Rot-
tenborg blev født den 28. Maj
1850 i Arnimund, Bøvede Sogn,
Syd og Vest for Saderslev, i en
langt fra Overbærdal Station, og
tilhørte en i Sønderjylland vidt for-
gæret Slægt. Der har i Danmark
ældre Tider været enkelte Præster af
Navnet Rottenborg, der maatte høre
til samme Slægt. Hans Fader hed
Hans Rottenborg, Moderens Navn
har jeg ikke kunnet udfinde. Hun
døde af Sygdom fra 7 Aar, 5 Uger
og 2 Drenge, da Willads, der var
en af de yngste, blev var en lille
Dreng. Faderen blev gift endnu 2
Gange, før han døde, sidste Gang
med en Enke, der havde to Børn,
da Hans Rottenborg blev gift med
hende, og de fik saa to Sønner sam-
men, og efter hans Død blev hun
gift igen, saa Rottenborg havde ha-
de Stegmødre, Stedfædre og Sølv-
fædre. Hans Fader Rottenborg kom
her til Landet og døde. Om Rotten-
borgs Barndom og Ungdom ved jeg
ikke meget at sige. Men jeg ved at
han blev tidlig holdt til Arbejde og
blev en dygtig Arbejder. Da tidlig
blev han gift. Hans første Hustru,
Kirstine, var Enke og havde en Dø-
ter af 1. Ægteskab, Sumet, nu Mrs.
Thomas Christensen ved Kimballton,
Iowa. Hun og Rottenborg fik til-
fammen 3 Børn, 2 Sønner og 1
Datter, før hun døde og han blev
Enkemand. Som gift Mand drev
Rottenborg Handel med Gjenstande
og Kreaturer. Jeg ved saa-
ledes, at han har været paa min
Stemning i Jylland som Handels-
mand. Ligeledes har han arbejdet
ved Vejanlæg o. a. Han ejede et
Høstet i Slesvig, vistnok i sit Fæ-
derland. Efter sin Hustrus Død maatte
han leve i Husgholdelse til de
døtre hans Søster til dette Land,
hvor han mente at kunne finde en
bedre Fremtid baade for sig selv og
sine Børn. Han fulgte saa sin Vo-
døl og sørgte Gjendoms og rejste med
Børn og Husgholdelse til Amerika
og landede hos sin Svoger, Nikolaj
Christensen, Syd for Elk Horn, Ia.
i Maj 1879. I Juni samme Aar
gik de med sin Husgholdelse.
Hans Marie Søster, som nu er
hans Enke. De levede saa 80 Aar
Land Syd for Elk Horn og levede
der nogle Aar, men skiftede saa
til Audubon County, hvor de levede,
da jeg kom til Elk Horn i Juni
1884. Der saa dengang en Del uov-
tagene Prærie, som var udmærket
Græsland, og Rottenborg og hans
Smaadrenge tog ind en hel Del
Kvæg til Græsning, som de saa vog-
tede paa Prærien — med Betaling
naturligvis. Tidligere blev det
omliggende Land optaget, saa Hø-
vedet maatte opgraves — og der
maatte tages foranstaltninger for at
gør det. Ogsaa dette sit Hjem solgte
Rottenborg og skiftede nogle Mil
nærmere mod Kimballton, hvor han
levede paa sin store, smukke Farm
til 1899, da han solgte den og flyt-
tede til Elk Horn, hvor han levede
en Farm Nord for Sjøfjorden. Ogsaa
denne Farm solgte han, forhol-
dende sig en Parcel af Marken, som
han saa byggede paa, solgte igen og
skiftede op til selve Byen, hvor han
ligeledes skiftede et Par Gange.
Så til det smukke Hjem, han ejede
ved sin Død. —

— Vaade mens han levede St for
Kimballton og efter at han kom til
Elk Horn har Rottenborg været
Medlem af den Menighed, jeg be-
tjente, saa jeg har haft rig Anled-
ning til at kende ham i mange for-
forskjellige Forhold. Mens jeg var Præst
i Methana Menighed, havde vi en
kedelig Proces med et Mindretal af
Menighedens Medlemmer, som ha-
de vilde Hilsener den danske Kirke
i Amerika og raade om Menighe-
dens Gjendoms. — Uden at jeg egent-
lig vidste af det, kom jeg og den til-
le Menighed derved paa Prærien i
Iowa til at føre den Kirke, som skulde
afgøre, om Grundtvigianismen var
enstydig med den danske Folkekirke
— eller om man kunde høre til den
sidste uden at være Grundtvigianer.
Bore Modstandere var saa inderlig
overbeviste om det første af disse
Alternativer, medens vi vovede at
holde paa det sidste, og det viste sig,
at Metten i hørt Røds holdt med os
for saa vidt som det Side var af
Mortal. — Men det kneb haardt med
Marbende og Frimodigheden under
de opvorne Forhold, der gik man

tunge Tanter gennem Sindene: om
det ikke var bedst at lade de andre
have det hele og saa begynde paa
jeg, o. s. v. Da lærte jeg Rotten-
borg at kende som en fast Personlig-
hed, der ikke viklede i sin Overbe-
visning om vor Sags Retfærdighed
og som ikke lod sig røkke fra det Vid-
nesbød, han aflegte for Metten, men
som ogsaa forstod at rettede andre,
der ikke kunde se saa klart som han.
Han var ingen Taler i en stor For-
samling, men over for den enkelte
kunde han tale med en Overbevi-
sens Kraft som saa, fordi han
selv var en ærlig Mand, der vidde
Met og Sandhed. En Slange er it-
te egentlig dødelig, naar det kom-
mer til Stofket, fordi hans Hjerte
ikke er ret.

Jeg husker, han sagde en Gang
under Kampen: „Jeg har ikke me-
gen Fortid paa Loven, men jeg
ved saa meget, at intet Samfund
kan bestaa, hvis et Mindretal skal
regere.“

Da jeg siden blev Præst i Elk
Horn, hvor jeg mislede min første
Hustru, der var en af de mange
Mænd, da paa mer end en Maade.
Mit Hjem oplystes; thi Moder
var borte. Og Sjøfjorden syntes
dømt til Undergang, og Forholdene
i Menigheden saa kun lidt lys-
lige ud.

Atter her viste Rottenborg sig som
en trofast Hjelper og god Støtte un-
der de for mig saa vanskelige For-
hold. Jeg er aldrig forgæves gaaet
til ham om Hjelpe og Opmuntring,
og jeg kom til ham ofte i de Dage.
Jeg lærte ham at kende, som en
Mand, der ikke havde sin Kristendom
i Munden alene, men som vidste sit
kristelige Sindelag i Hjelpe, Medfø-
lelse og Støtte, hvor det tilstrængtes.
Mange Gange har han hjulpet mig,
og saa naar han ikke vidste af det,
vedt sit ærlige, ligefremme Tale ud
fra sin egen Erklæring. For han var
en Mand, der havde prøvet mange
Ting og var prøvet i mange Ting
her i Livet.

Trængte jeg til Penge, kunde han
laane mig, og havde jeg flere Penge
end jeg brugte, var han min Spare-
bank, og altid var han rede til at
gøre mig en Gavn. Altid gik han lige til Sagen,
gjorde ingen Omveje, men sagde sin
Mening som den var. Derfor syntes
mange ikke om ham, men endnu fle-
re agtede ham for hans aabne Hærd.
Han var en af de mest indflydelses-
rige Mænd paa sin Tid, og hans
Indflydelse var god. Mange er de,
som er tryk til ham om Raad angaa-
ende Ting, som de fleste ellers hol-
der sig selv, fordi de havde en
Følelse af, at han kunde de fleste
paa, og det kunde de. — Da jeg
i 1901 kom Enkemand gjorde en
Rejse til Danmark, bad han mig om
at besøge sin Broder og Søster i
Sydby ved Saderslev og hans
gamle Sognerforældre ved Sjøfjorden
i Jylland og bringe dem hans Hil-
sen. Jeg opfyldte hans Ønske og var
færdig derved. Til de gamle i
Jylland havde jeg en Brevkasse med
fra ham, som de blev meget glade
ved. Hans Søster i Sydby, hvis
Stednavn er Nordtander paa Ver-
nehjemmet i Elk Horn, satte han me-
gen Pris paa for hendes kristelige
Sindslag, og hun har vist i sin Tid
haft stor Indflydelse paa ham. Hos
hans Broder, Andreas Rottenborg,
i Sydby kom jeg ind til en fast
færdigheds Vonde, som viste mig
rundt, saa jeg kunde fortælle hans
Broder i Amerika, hvorledes han
havde det, naar jeg kom tilbage.
Hans Søster i Sydby er nu for-
længst død, og af Broderens Børn
er vistnok flere med i den forfarde-
lige Kirke i Europa.

Willads Rottenborg var en dansk
Mand, men ingen Fanatiker, heller
ikke i den Sag. Han kunde se ogsaa
de gode Sider hos Tyskerne. Han
holdt trofast ved sit færdigheds Maal
til det sidste. Han kendte Rødt i
Verden, men han havde ogsaa lært
dette Rødt inde i Løbsket at kende,
og sørgede dybt over dem, som ikke
kendte noget bedre. Han forstod dem,
men de forstod ikke ham. — Vi har
talt meget, ogsaa om disse Ting.

Rottenborg var en anset og be-
traet Mand. Menigheden i Elk Horn
valgte ham ind i Styrelsen og i no-
le Aar var han Menighedens For-
mand. Den forenede Kirke valgte
ham Gang paa Gang til Medlem af
Veinretten for Børnehjemsene, og
i flere Aar var han Kasserer for
samme, ligeledes var han ved sin
Død Medlem af Alverdomshjems-
komiteen. Med sin færdige Sandhed
og praktiske Indsigt var han en Mand,
der gjorde Folkest paa den Vest,
hvor han blev sat.

I sit Hjem var han en høflet
Mand: alt skulde være i Orden og
alt skulde gøres til bestemt Tid, og
det blev gjort. Hans mange Børn
lærte tidlig at arbejde og lode, og
alle saa de op til ham med Sjelag.

Willads Rottenborg efterlod sig
10 Børn samt 1 Steddatter: Af 1.
Ægteskab: Niels S. Rottenborg,
Hankin, Ia., Hans S. Rottenborg,
Hankin, Ia., samt Datteren, Mrs.
D. Rottenborg, Hankin, Ia.
Af 2. Ægteskab: Sørenne: An-
drew, Willads, Peter og Johannes,
— alle ugifte, og Døtrene: Kristine,
Ingeborg og Marie, alle gifte.
Desuden overlevede han af 28
Børnehjems.

Derfor denne store Efterfølgelse
blev samlet paa et Sted, der den
næsten fuldstændig var til at besejle
et helt Township. — Rottenborgs En-
ke, som levede sammen med ham i
noget over 36 Aar, har nu mistet

sin bedste jordiske Støtte. Det er at
haabe, at hendes mange Børn vil
lutte trofast Kreds om deres Moder
og være hende til Trøst og Støtte i
hans Tid, som nu er gaaet til et
bedre Hjem. Gud velsigne hans sto-
re Efterfølgelse, at mange af den maa
træde i deres Faders og Bedfæd-
ers Fodspor. Rottenborg døde paa
St. Josephs Hospital i Omaha af
Lungebetændelse den 13. Oktober
1915 efter 4 Ugers Sygdom.

Befalnet være min trofaste Vens
Minde!

Blair, 20. Dec., 1915.

M s o arbejde
Blair, 20. Dec., 1915.

M s o arbejde
Blair, 20. Dec., 1915.

1830 valgte til Nationens Presi-
dent den populære Selt fra New Or-
leans, Andrew Jackson, den første de-
mokratiske Styre fra den alm. Fol-
keklasse. Han var valgt næstefter
af Sydlaterne og befærdede Slave-
holderne mod Kongressens Vedtag-
ter. Alle var enige om den Gang at
Slaveriet var et Unde, men et und-
værligt Unde. Opløsning af Re-
gerne vilde kun være den til at brin-
ge deres konstitutionelle Borgeret
og itemme som de selv, ikke som deres
Herrer, behageligt; hvorimod, naar
de holdtes i Hvidhed, saa kunde de
saa desligt bruges som Stemmefaar,
saa at den politiske Balance mellem
Syden og Norden kunde holdes ved-
lige.

Efter Nat's Dyrer passerede en
legislative Vejle hen over Sydlater-
terne, forbydende Slaverne at lære
Læsning og Skrivning, samt at præ-
dikere om Slaveriet blandt Negerer in-
dbyrdes, og forbydende de hvides
Mission blandt dem. For at over-
træde disse Love straffedes Overtra-
deren færdig med 39 Bistelfag.
Enkelte Steder tillodes en Neger at
prædike for sine Medslaver, naar
mindst 6 hvide Mænd var til Stede.
3. Ma. forbyd man alle Negerfam-
menkomster der overstege et Antal af
5 Personer. Dog maatte Slaverne
nok følge deres Herre i Kirke. Sla-
veriet blev mere og mere et Race-
bærgsmaal end et af Rangs. Mange
frie Negerer blev paa Grund af de-
res Gudfærdige tilbage i Træl-
sejland. Det sociale-industrielle
Samfund tog Form af et hedenst
Skattefæst; det kristelige Broder-
samfund udslettet og en ny For-
rælfelse af Sædelighed og Religion
maatte finde Sted for at møde den
nye Situation. At Negerer og Hvide
kunde effitere Side om Side var et
umuligt Dogma for Sydlaterne.
Alle, der tænkte andedes, blev drev-
et ud af Landet. Saaledes prøvede
en Ræderinde at optage Negerbørn
i sin Skole i det nordlige Connecti-
cut, men hun kastedes i Fængsel og
hendes Skole røddes af en Røvel-
hob. Dog ulmede Jorden under Af-
fæen, naar i Nordlaterne, og nære-
des ved Statslovenes Nigorisisme.
Mænd, som Dr. Channing, Wendel
Phillips, Emerson, Whittier, Par-
ker, S. B. Beecher, var antislavist
sindede. I 1840 vedtog Kongressen
den faakaltte „Wagrule“ (Wand-
furelov), som vedtog, at ingen Re-
titioner om Slaveriets Afkælfelse
maatte modtages af Ruset. Under-
træffelsen var haard og varede ca.
20 Aar.

1831 berettede Presbyterianske-
Syden, at der var over 2
Mill. mennefælige Sjæle derne, de
som var i samme Stilling — maa-
le værre — som Bedninger. Efter
flere lignende Opraab begyndte Kir-
sefamiliendene at røre paa sig. Atter
var Metiodistene og Baptisterne de
første til at tage fat. I 1840 var
allerede nok gjort til at Negerne
kunde saa deres egne Præster og
Missionærer, og flere Negermenighe-
der kunde begynde. I 1844 politie-
des Metiodistkirken paa Grund af
Slaverbærgsmaalet i to Afdelinger,
Nord og Syd. Mange Negermenighe-
der blev derved uden kirkelig Be-
høring; disse forlangte Negerpræster
og Særmenighedsbeder, som Synoden
og saa tilfald dem 1852, men først
1864 fik de fuld Repræsentation i
den færdige Kirke. I 1864 fik de
Baptisterne sig i Nord og Sydfor-
førelsen 1845. Mange af deres
Menigheds i Syden bestod mest af
Negerer, men der syntes af hvide.
Den første Neger-Baptistmenighed
var i Richmond, Vir., og bestod af
25 Aar af Robert Noland, Pres.
i Richmond College. I 1866 talte
over 200000 Kommunikanter blandt Ne-
gerne, hvis Antal den Gang
var ca. 5 Mill. i Unionen. Præster
i Episkopalkirken forlangte at oprette
Søndagskoler for Negerbørn, men
blev hindret af de hvide Røstfolk,
der ikke vilde lade sig fra den gam-
le arifokratiske Orthodoxi. Politi-

lin bedste jordiske Støtte. Det er at
haabe, at hendes mange Børn vil
lutte trofast Kreds om deres Moder
og være hende til Trøst og Støtte i
hans Tid, som nu er gaaet til et
bedre Hjem. Gud velsigne hans sto-
re Efterfølgelse, at mange af den maa
træde i deres Faders og Bedfæd-
ers Fodspor. Rottenborg døde paa
St. Josephs Hospital i Omaha af
Lungebetændelse den 13. Oktober
1915 efter 4 Ugers Sygdom.

Befalnet være min trofaste Vens
Minde!

Blair, 20. Dec., 1915.

M s o arbejde
Blair, 20. Dec., 1915.

M s o arbejde
Blair, 20. Dec., 1915.

1830 valgte til Nationens Presi-
dent den populære Selt fra New Or-
leans, Andrew Jackson, den første de-
mokratiske Styre fra den alm. Fol-
keklasse. Han var valgt næstefter
af Sydlaterne og befærdede Slave-
holderne mod Kongressens Vedtag-
ter. Alle var enige om den Gang at
Slaveriet var et Unde, men et und-
værligt Unde. Opløsning af Re-
gerne vilde kun være den til at brin-
ge deres konstitutionelle Borgeret
og itemme som de selv, ikke som deres
Herrer, behageligt; hvorimod, naar
de holdtes i Hvidhed, saa kunde de
saa desligt bruges som Stemmefaar,
saa at den politiske Balance mellem
Syden og Norden kunde holdes ved-
lige.

Efter Nat's Dyrer passerede en
legislative Vejle hen over Sydlater-
terne, forbydende Slaverne at lære
Læsning og Skrivning, samt at præ-
dikere om Slaveriet blandt Negerer in-
dbyrdes, og forbydende de hvides
Mission blandt dem. For at over-
træde disse Love straffedes Overtra-
deren færdig med 39 Bistelfag.
Enkelte Steder tillodes en Neger at
prædike for sine Medslaver, naar
mindst 6 hvide Mænd var til Stede.
3. Ma. forbyd man alle Negerfam-
menkomster der overstege et Antal af
5 Personer. Dog maatte Slaverne
nok følge deres Herre i Kirke. Sla-
veriet blev mere og mere et Race-
bærgsmaal end et af Rangs. Mange
frie Negerer blev paa Grund af de-
res Gudfærdige tilbage i Træl-
sejland. Det sociale-industrielle
Samfund tog Form af et hedenst
Skattefæst; det kristelige Broder-
samfund udslettet og en ny For-
rælfelse af Sædelighed og Religion
maatte finde Sted for at møde den
nye Situation. At Negerer og Hvide
kunde effitere Side om Side var et
umuligt Dogma for Sydlaterne.
Alle, der tænkte andedes, blev drev-
et ud af Landet. Saaledes prøvede
en Ræderinde at optage Negerbørn
i sin Skole i det nordlige Connecti-
cut, men hun kastedes i Fængsel og
hendes Skole røddes af en Røvel-
hob. Dog ulmede Jorden under Af-
fæen, naar i Nordlaterne, og nære-
des ved Statslovenes Nigorisisme.
Mænd, som Dr. Channing, Wendel
Phillips, Emerson, Whittier, Par-
ker, S. B. Beecher, var antislavist
sindede. I 1840 vedtog Kongressen
den faakaltte „Wagrule“ (Wand-
furelov), som vedtog, at ingen Re-
titioner om Slaveriets Afkælfelse
maatte modtages af Ruset. Under-
træffelsen var haard og varede ca.
20 Aar.

1831 berettede Presbyterianske-
Syden, at der var over 2
Mill. mennefælige Sjæle derne, de
som var i samme Stilling — maa-
le værre — som Bedninger. Efter
flere lignende Opraab begyndte Kir-
sefamiliendene at røre paa sig. Atter
var Metiodistene og Baptisterne de
første til at tage fat. I 1840 var
allerede nok gjort til at Negerne
kunde saa deres egne Præster og
Missionærer, og flere Negermenighe-
der kunde begynde. I 1844 politie-
des Metiodistkirken paa Grund af
Slaverbærgsmaalet i to Afdelinger,
Nord og Syd. Mange Negermenighe-
der blev derved uden kirkelig Be-
høring; disse forlangte Negerpræster
og Særmenighedsbeder, som Synoden
og saa tilfald dem 1852, men først
1864 fik de fuld Repræsentation i
den færdige Kirke. I 1864 fik de
Baptisterne sig i Nord og Sydfor-
førelsen 1845. Mange af deres
Menigheds i Syden bestod mest af
Negerer, men der syntes af hvide.
Den første Neger-Baptistmenighed
var i Richmond, Vir., og bestod af
25 Aar af Robert Noland, Pres.
i Richmond College. I 1866 talte
over 200000 Kommunikanter blandt Ne-
gerne, hvis Antal den Gang
var ca. 5 Mill. i Unionen. Præster
i Episkopalkirken forlangte at oprette
Søndagskoler for Negerbørn, men
blev hindret af de hvide Røstfolk,
der ikke vilde lade sig fra den gam-
le arifokratiske Orthodoxi. Politi-

lin bedste jordiske Støtte. Det er at
haabe, at hendes mange Børn vil
lutte trofast Kreds om deres Moder
og være hende til Trøst og Støtte i
hans Tid, som nu er gaaet til et
bedre Hjem. Gud velsigne hans sto-
re Efterfølgelse, at mange af den maa
træde i deres Faders og Bedfæd-
ers Fodspor. Rottenborg døde paa
St. Josephs Hospital i Omaha af
Lungebetændelse den 13. Oktober
1915 efter 4 Ugers Sygdom.

Befalnet være min trofaste Vens
Minde!

lin bedste jordiske Støtte. Det er at
haabe, at hendes mange Børn vil
lutte trofast Kreds om deres Moder
og være hende til Trøst og Støtte i
hans Tid, som nu er gaaet til et
bedre Hjem. Gud velsigne hans sto-
re Efterfølgelse, at mange af den maa
træde i deres Faders og Bedfæd-
ers Fodspor. Rottenborg døde paa
St. Josephs Hospital i Omaha af
Lungebetændelse den 13. Oktober
1915 efter 4 Ugers Sygdom.

Befalnet være min trofaste Vens
Minde!

Blair, 20. Dec., 1915.

M s o arbejde
Blair, 20. Dec., 1915.

M s o arbejde
Blair, 20. Dec., 1915.

1830 valgte til Nationens Presi-
dent den populære Selt fra New Or-
leans, Andrew Jackson, den første de-
mokratiske Styre fra den alm. Fol-
keklasse. Han var valgt næstefter
af Sydlaterne og befærdede Slave-
holderne mod Kongressens Vedtag-
ter. Alle var enige om den Gang at
Slaveriet var et Unde, men et und-
værligt Unde. Opløsning af Re-
gerne vilde kun være den til at brin-
ge deres konstitutionelle Borgeret
og itemme som de selv, ikke som deres
Herrer, behageligt; hvorimod, naar
de holdtes i Hvidhed, saa kunde de
saa desligt bruges som Stemmefaar,
saa at den politiske Balance mellem
Syden og Norden kunde holdes ved-
lige.

Efter Nat's Dyrer passerede en
legislative Vejle hen over Sydlater-
terne, forbydende Slaverne at lære
Læsning og Skrivning, samt at præ-
dikere om Slaveriet blandt Negerer in-
dbyrdes, og forbydende de hvides
Mission blandt dem. For at over-
træde disse Love straffedes Overtra-
deren færdig med 39 Bistelfag.
Enkelte Steder tillodes en Neger at
prædike for sine Medslaver, naar
mindst 6 hvide Mænd var til Stede.
3. Ma. forbyd man alle Negerfam-
menkomster der overstege et Antal af
5 Personer. Dog maatte Slaverne
nok følge deres Herre i Kirke. Sla-
veriet blev mere og mere et Race-
bærgsmaal end et af Rangs. Mange
frie Negerer blev paa Grund af de-
res Gudfærdige tilbage i Træl-
sejland. Det sociale-industrielle
Samfund tog Form af et hedenst
Skattefæst; det kristelige Broder-
samfund udslettet og en ny For-
rælfelse af Sædelighed og Religion
maatte finde Sted for at møde den
nye Situation. At Negerer og Hvide
kunde effitere Side om Side var et
umuligt Dogma for Sydlaterne.
Alle, der tænkte andedes, blev drev-
et ud af Landet. Saaledes prøvede
en Ræderinde at optage Negerbørn
i sin Skole i det nordlige Connecti-
cut, men hun kastedes i Fængsel og
hendes Skole røddes af en Røvel-
hob. Dog ulmede Jorden under Af-
fæen, naar i Nordlaterne, og nære-
des ved Statslovenes Nigorisisme.
Mænd, som Dr. Channing, Wendel
Phillips, Emerson, Whittier, Par-
ker, S. B. Beecher, var antislavist
sindede. I 1840 vedtog Kongressen
den faakaltte „Wagrule“ (Wand-
furelov), som vedtog, at ingen Re-
titioner om Slaveriets Afkælfelse
maatte modtages af Ruset. Under-
træffelsen var haard og varede ca.
20 Aar.

1831 berettede Presbyterianske-
Syden, at der var over 2
Mill. mennefælige Sjæle derne, de
som var i samme Stilling — maa-
le værre — som Bedninger. Efter
flere lignende Opraab begyndte Kir-
sefamiliendene at røre paa sig. Atter
var Metiodistene og Baptisterne de
første til at tage fat. I 1840 var
allerede nok gjort til at Negerne
kunde saa deres egne Præster og
Missionærer, og flere Negermenighe-
der kunde begynde. I 1844 politie-
des Metiodistkirken paa Grund af
Slaverbærgsmaalet i to Afdelinger,
Nord og Syd. Mange Negermenighe-
der blev derved uden kirkelig Be-
høring; disse forlangte Negerpræster
og Særmenighedsbeder, som Synoden
og saa tilfald dem 1852, men først
1864 fik de fuld Repræsentation i
den færdige Kirke. I 1864 fik de
Baptisterne sig i Nord og Sydfor-
førelsen 1845. Mange af deres
Menigheds i Syden bestod mest af
Negerer, men der syntes af hvide.
Den første Neger-Baptistmenighed
var i Richmond, Vir., og bestod af
25 Aar af Robert Noland, Pres.
i Richmond College. I 1866 talte
over 200000 Kommunikanter blandt Ne-
gerne, hvis Antal den Gang
var ca. 5 Mill. i Unionen. Præster
i Episkopalkirken forlangte at oprette
Søndagskoler for Negerbørn, men
blev hindret af de hvide Røstfolk,
der ikke vilde lade sig fra den gam-
le arifokratiske Orthodoxi. Politi-

lin bedste jordiske Støtte. Det er at
haabe, at hendes mange Børn vil
lutte trofast Kreds om deres Moder
og være hende til Trøst og Støtte i
hans Tid, som nu er gaaet til et
bedre Hjem. Gud velsigne hans sto-
re Efterfølgelse, at mange af den maa
træde i deres Faders og Bedfæd-
ers Fodspor. Rottenborg døde paa
St. Josephs Hospital i Omaha af
Lungebetændelse den 13. Oktober
1915 efter 4 Ugers Sygdom.

Befalnet være min trofaste Vens
Minde!

Blair, 20. Dec., 1915.

M s o arbejde
Blair, 20. Dec., 1915.

M s o arbejde
Blair, 20. Dec., 1915.

1830 valgte til Nationens Presi-
dent den populære Selt fra New Or-
leans, Andrew Jackson, den første de-
mokratiske Styre fra den alm. Fol-
keklasse. Han var valgt næstefter
af Sydlaterne og befærdede Slave-
holderne mod Kongressens Vedtag-
ter. Alle var enige om den Gang at
Slaveriet var et Unde, men et und-
værligt Unde. Opløsning af Re-
gerne vilde kun være den til at brin-
ge deres konstitutionelle Borgeret
og itemme som de selv, ikke som deres
Herrer, behageligt; hvorimod, naar
de holdtes i Hvidhed, saa kunde de
saa desligt bruges som Stemmefaar,
saa at den politiske Balance mellem
Syden og Norden kunde holdes ved-
lige.

Efter Nat's Dyrer passerede en
legislative Vejle hen over Sydlater-
terne, forbydende Slaverne at lære
Læsning og Skrivning, samt at præ-
dikere om Slaveriet blandt Negerer in-
dbyrdes, og forbydende de hvides
Mission blandt dem. For at over-
træde disse Love straffedes Overtra-
deren færdig med 39 Bistelfag.
Enkelte Steder tillodes en Neger at
prædike for sine Medslaver, naar
mindst 6 hvide Mænd var til Stede.
3. Ma. forbyd man alle Negerfam-
menkomster der overstege et Antal af
5 Personer. Dog maatte Slaverne
nok følge deres Herre i Kirke. Sla-
veriet blev mere og mere et Race-
bærgsmaal end et af Rangs. Mange
frie Negerer blev paa Grund af de-
res Gudfærdige tilbage i Træl-
sejland. Det sociale-industrielle
Samfund tog Form af et hedenst
Skattefæst; det kristelige Broder-
samfund udslettet og en ny For-
rælfelse af Sædelighed og Religion
maatte finde Sted for at møde den
nye Situation. At Negerer og Hvide
kunde effitere Side om Side var et
umuligt Dogma for Sydlaterne.
Alle, der tænkte andedes, blev drev-
et ud af Landet. Saaledes prøvede
en Ræderinde at optage Negerbørn
i sin Skole i det nordlige Connecti-
cut, men hun kastedes i Fængsel og
hendes Skole røddes af en Røvel-
hob. Dog ulmede Jorden under Af-
fæen, naar i Nordlaterne, og nære-
des ved Statslovenes Nigorisisme.
Mænd, som Dr. Channing, Wendel
Phillips, Emerson, Whittier, Par-
ker, S. B. Beecher, var antislavist
sindede. I 1840 vedtog Kongressen
den faakaltte „Wagrule“ (Wand-
furelov), som vedtog, at ingen Re-
titioner om Slaveriets Afkælfelse
maatte modtages af Ruset. Under-
træffelsen var haard og varede ca.
20 Aar.

1831 berettede Presbyterianske-
Syden, at der var over 2
Mill. mennefælige Sjæle derne, de
som var i samme Stilling — maa-
le værre — som Bedninger. Efter
flere lignende Opraab begyndte Kir-
sefamiliendene at røre paa sig. Atter
var Metiodistene og Baptisterne de
første til at tage fat. I 1840 var
allerede nok gjort til at Negerne
kunde saa deres egne Præster og
Missionærer, og flere Negermenighe-
der kunde begynde. I 1844 politie-
des Metiodistkirken paa Grund af
Slaverbærgsmaalet i to Afdelinger,
Nord og Syd. Mange Negermenighe-
der blev derved uden kirkelig Be-
høring; disse forlangte Negerpræster
og Særmenighedsbeder, som Synoden
og saa tilfald dem 1852, men først
1864 fik de fuld Repræsentation i
den færdige Kirke. I 1864 fik de
Baptisterne sig i Nord og Sydfor-
førelsen 1845. Mange af deres
Menigheds i Syden bestod mest af
Negerer, men der syntes af hvide.
Den første Neger-Baptistmenighed
var i Richmond, Vir., og bestod af
25 Aar af Robert Noland, Pres.
i Richmond College. I 1866 talte
over 200000 Kommunikanter blandt Ne-
gerne, hvis Antal den Gang
var ca. 5 Mill. i Unionen. Præster
i Episkopalkirken forlangte at oprette
Søndagskoler for Negerbørn, men
blev hindret af de hvide Røstfolk,
der ikke vilde lade sig fra den gam-
le arifokratiske Orthodoxi. Politi-

lin bedste jordiske Støtte. Det er at
haabe, at hendes mange Børn vil
lutte trofast Kreds om deres Moder
og være hende til Trøst og Støtte i
hans Tid, som nu er gaaet til et
bedre Hjem. Gud velsigne hans sto-
re Efterfølgelse, at mange af den maa
træde i deres Faders og Bedfæd-
ers Fodspor. Rottenborg døde paa
St. Josephs Hospital i Omaha af
Lungebetændelse den 13. Oktober
1915 efter 4 Ugers Sygdom.

Befalnet være min trofaste Vens
Minde!

lin bedste jordiske Støtte. Det er at
haabe, at hendes mange Børn vil
lutte trofast Kreds om deres Moder
og være hende til Trøst og Støtte i
hans Tid, som nu er gaa